

بخش اول: درک مطلب

■ در این بخش، چند متن به طور مجزا آمده است. هر یک از متن‌ها را به دقت بخوانید و پاسخ سؤالاتی را که در زیر آن آمده است، با توجه به آن چه می‌توان از متن استنتاج یا استنباط کرد، پیدا کنید و در پاسخنامه علامت بزنید.

متن (۱)

در خلال دهه ۱۹۷۰ برخی دادگاه‌های ایالتی و فدرال تعریف وسیع‌تری از جنون را که مؤسسه حقوقی آمریکا پیشنهاد کرده بود، پذیرفتند. آن تعریف چنین بود «شخص به شرطی در قبال جرم خویش مسئول شناخته نمی‌شود که در هنگام ارتکاب آن، بر اثر بیماری یا کاستی روانی به میزان قابل ملاحظه‌ای فاقد توانایی لازم برای دریافت نادرستی عمل خویش و یا توان هماهنگ‌سازی آن با مقتضیات قانون مربوط باشد». عبارت «به میزان قابل ملاحظه» گویای آن است که هر درجه‌ای از ناتوانی، شخص را از مسئولیت حقوقی معاف نمی‌کند و در عین حال فقط ناتوانی کامل نیز (۵) ملاک قرار نمی‌گیرد. این که به جای «بداند» واژه «دریابد» به کار رفته متضمن این تلویح است که صرف آگاهی عقلی از درستی و نادرستی کافی نیست، بلکه شخص باید بتواند عواقب اخلاقی یا حقوقی رفتار خود را تا حدودی درک کند و تنها در این صورت است که مسئولیت حقوقی وی محرز می‌شود.

مسئله مسئولیت قانونی مردمان گرفتار اختلال روانی در سال ۱۹۸۱ با صدور رأی براث ناشی از جنون برای شخصی به نام «جان هینکلی» در سوء قصد به جان رئیس جمهور ریگان، بحث و جدل فراوان برانگیخت. مردم از این رأی به خشم آمدند، به این علت که احساس کردند دفاع براساس (۱۰) جنون به صورت گریزگاهی قانونی درآمده که مجرمین از آن برای فرار از قانون بهره می‌برند. بنابراین در سال ۱۹۸۴ کنگره آمریکا قانون اصلاحیه دفاع از جنون را به تصویب رساند. در این قانون تمهیدات و پیش‌بینی‌هایی برای دشوارتر ساختن تبرئه متهمان از مسئولیت قانونی گنجانده شد. نمونه این که با تغییر عبارت مؤسسه حقوقی آمریکا از عنوان «بی‌بهره از توانایی کلی... برای دریافت و فهم...» به «ناتوان از دریافت و فهم» به این نکته صراحت و قطعیت بخشید که اختلال یا نارسایی باید «شدید» باشد و همچنین ارائه ادله را به جای شاکی برعهده وکیل مدافع می‌گذارد. این قانون در کلیه دعوی‌های مطروحه در دادگاه‌های فدرال و در نیمی از دادگاه‌های ایالتی اعمال می‌شود.

(۱۵) تلاش دیگری برای صراحت بخشیدن به دفاع قانونی از جنون، رأی است به این مفهوم که «شخص مجرم است اما گرفتار اختلال روانی می‌باشد». این رأی، نخست در ایالت میشیگان صادر شد و اینک یازده ایالت دیگر، آن را منشأ صدور رأی در موارد مربوط قرار می‌دهند. قوانین به طور کلی راه را برای رأی «مقصر اما بیمار» در شرایطی باز می‌گذارد که متهم گرفتار اختلال عمده فکر یا هیجان باشد، به طوری که هنگام ارتکاب عمل دچار اختلال قضاوت، رفتار و تشخیص واقعیت یا توان کنار آمدن با مقتضیات عادی زندگی باشد. با این همه، تأثیر این «بیماری روانی» کمتر از جنون قانونی است. رأی «مقصر اما بیمار» دست اعضای هیأت منصفه را باز می‌گذارد که وقتی در متهم خطری را احساس کنند، ضمن محکوم (۲۰) ساختن او اطمینان داشته باشند که به خاطر بیماریش تحت درمان قرار خواهد گرفت. این قبیل اشخاص یا در زندان تحت درمان قرار می‌گیرند یا تا وقتی که حالشان برای تحمل محکومیت مناسب شود در بیمارستان روانی می‌مانند.

نگرانی عمومی از این که دفاع بر اساس جنون به صورت گریزگاه عمده‌ای در حقوق جزا درآمده باشد، بسیار دور از واقعیت است. کاربرد این نوع دفاعیه بسیار کمیاب است و تبرئه شدن به خاطر جنون از آن هم کمیاب‌تر است. اعضای هیأت منصفه به اکراه به این باور می‌رسند که کسی مسئولیت اخلاقی عمل و رفتار را عهده‌دار نباشد و وکلای دعاوی نیز که از احتمال رد شدن محمل جنون اطلاع دارند، فقط از روی ناچاری به آن (۲۵) متوسل می‌شوند.

کج ۱۰۱- پاراگراف قبل از متن فوق، به احتمال قوی به بحث درباره کدام موضوع می‌پردازد؟

۱) ملاک‌های تشخیص توانایی کنترل رفتار در افراد مبتلا به اختلالات روانی

۲) قوانین مربوط به جنون در سال‌های قبل از ۱۹۷۰ میلادی

۳) تعریف اختلال‌های روانی از دیدگاه روانشناسی

۴) رویکرد حقوق غربی به موضوع مسئولیت حقوقی افراد در گذشته

پاسخنامه آزمون گروه علوم انسانی دکتری ۹۱

زبان عمومی

قسمت اول: گرامر ۱

۱- گزینه «۳» محبوبیت «نظریه بازی» از زمان مطرح شدنش در اقتصاد متنوع بوده است.

توضیح گرامری: مبدأ زمان **since +** یکی از علائم زمان حال کامل است. زمان حال کامل بر انجام کار یا روی دادن حالتی دلالت می‌کند که از زمان گذشته شروع شده و تا زمان حال ادامه یافته است یا اثر آن تاکنون باقی مانده باشد. ساختار آن به صورت زیر است.

فاعل + have/has + p.p

He has lived here since childhood.

از بچگی، او در اینجا زندگی کرده است.

توضیح تست: از آنجا که **has varied** در این جمله نشان دهنده زمان حال کامل است، بنابراین جمله با گزینه (۳) که در آن واژه **since** به کار رفته کامل می‌شود.

گزینه (۴) نیز علاوه بر اینکه **from** در اینجا کاربرد ندارد، به دلیل استفاده از حرف اضافه نادرست **by** نادرست است.

۲- گزینه «۴» اگرچه تعاریف زیادی از معرفت‌شناسی وجود دارد، اما مقبول‌ترین تعریف احتمالاً متعلق به بریان مک ماهونتال است.

توضیح گرامری: قید عالی به صورت زیر ساخته می‌شود:

the + most + قید → the most widely

به این نکته توجه کنید که قبل از قید عالی باید حتماً از حرف تعریف **the** استفاده کنیم.

توضیح تست: **accepted** صفت است بنابراین باید از قید قبل از آن استفاده کرد. پس گزینه (۴) صحیح است.

The most widely accepted.

صفت قید حرف تعریف

۳- گزینه «۲» این بحث چون که ارزش‌هایی مثل آزادی و برابری را مطرح می‌کند، ممکن است هرگز قابل حل نباشد.

توضیح گرامری: **turning as it does** شکل دیگری از **since it turns** است، بنابراین گزینه (۲) صحیح است.

۴- گزینه «۴» آزمایش‌ها معمولاً شامل مداخله برنامه‌ریزی‌شده‌ای هستند که غالباً «تداخل» نامیده می‌شود.

always, usually, sometimes, often,

توضیح گرامری: قیده‌های تکرار عبارتند از:

جای قیده‌های تکرار در جمله، قبل از فعل اصلی یا بعد از فعل کمکی یا **to be** است.

She had always assumed that Gabriel was a girl name.

او همیشه فکر می‌کرد که گابریل اسم دخترانه است.

فعل اصلی فعل کمکی

It is often difficult to translate poetry.

ترجمه شعر اغلب دشوار است.

to be فعل

پاسخ سؤالات متن (۱)

۱۰۱- گزینه «۲» در سطر ۱ داریم: دادگاه‌های ایالتی و فدرال تعریف وسیع‌تری از جنون را که مؤسسه حقوقی آمریکا پیشنهاد کرده بود، پذیرفتند. معلوم می‌شود که در قبل تعریفی برای سال‌های قبل از دهه ۱۹۷۰ ارائه شده است که حال در دهه ۱۹۷۰ تعریف وسیع‌تری ارائه شده است. ضمن اینکه در ادامه به تعاریف در سال‌های بعد اشاره می‌کند.

۱۰۲- گزینه «۳» متن در ابتدا تاریخچه‌ای مختصر از تعاریف جنون را ارائه می‌دهد سپس با آوردن مثالی و توضیح در رابطه با آن چالش، در پاراگراف آخر می‌گوید که نگرانی عمومی از اینکه دفاع براساس جنون به صورت گریز گاه عمده‌ای در حقوق جزا درآمده باشد، بسیار دور از واقعیت است و اشاره اصلی متن رفع نگرانی عموم می‌باشد.

۱۰۳- گزینه «۳» پاراگراف دوم مثالی است که نشان می‌دهد این قانون به صورت صد در صد کامل نیست و عموم را خشمگین کرده است، پس این خشم باعث می‌شود بر روی قانون تجدیدنظر شود و قانون جدیدی تدوین شود سپس با آوردن مثال جان هینکلی پاراگراف اول به چالش و بحث کشیده می‌شود.

۱۰۴- گزینه «۴» در انتهای خط ۲۲ داریم: کاربرد این نوع دفاعیه بسیار کمیاب است و تبرئه شدن به خاطر جنون از آن هم کمیاب‌تر است. به طور واضح گزینه ۴ را توضیح می‌دهد.

۱۰۵- گزینه «۲» این سؤال صورت دیگری از پاراگراف آخر می‌باشد. زیرا در ابتدای پاراگراف در خط ۲۲ داریم: نگرانی عمومی از اینکه دفاع براساس جنون به صورت گریزگاه عمده‌ای در حقوق جزا درآمده باشد بسیار دور از واقعیت است.

پاسخ سؤالات متن (۲)

۱۰۶- گزینه «۳» در ابتدای متن به برخی از باورهای جامعه نسبت به این بیماری و سپس در رابطه با علل پیدایش آن و بعداز آن در مورد اقدامات درمانی پیشگیرانه توضیح داده شد.

رد گزینه ۱: اختلالی که به درستی شناخته نشده اشتباه است. زیرا در خط چهارم به روشنی در مورد آن توضیح داده می‌شود و علل آن را مورد بررسی قرار می‌دهد.

رد گزینه ۲: جمله ناقص است زیرا هم عوامل مؤثر در بروز و تشدید اوتیسم مطرح شده است و هم موارد پیشگیرانه آن.

رد گزینه ۴: هیچ‌کدام از باورهای آورده شده جنبه علمی برای روان‌شناسان اوتیسم نبوده است.

۱۰۷- گزینه «۱»

I: درست است. در خط ۶ می‌بینیم که اشاره شده است در آزمایشات پاراکلینیکی کودکان مبتلا به اوتیسم باید عوامل قبل و بعد مورد بررسی قرار گیرد.
II: درست است. در خط ۱۸ می‌بینیم که بسیاری از والدین زمانی که تشخیص اوتیسم برای کودکشان مطرح می‌شود برخورد مناسب با مسأله نمی‌کنند و در واقع دچار نوعی انکار می‌شوند و با مراجعه به متخصصان مختلف امیدوارند که تشخیص دیگری را برای آنها پیدا کنند. گروهی دیگر تمام آرزوهایی که برای کودک خود داشتند را نقش بر آب می‌بینند و از هرگونه اقدامی ناامید می‌شوند، اما خوشبختانه امروزه بیش از هر زمان دیگری می‌توان به کودکان اوتیستیک کمک کرد. هرچه اقدامات زودتر انجام شوند، نتایج بهتر خواهند بود.

III: نادرست است. در متن اشاره‌ای به این جمله نشده است بعلاوه اینکه هیچ یک از عوامل آورده شده بر دیگری ارجحیت ندارد.

۱۰۸- گزینه «۱» در خط ۵ می‌بینیم: در حقیقت به دلیل تنوع تظاهرات کلینیکی طیف تشخیص بیمار اوتیستیک مشکل است. به صورت واضح به این موضوع اشاره شده است.

۱۰۹- گزینه «۴» در خط ۱۷ داریم که در صورت مشاهده هرگونه رفتار غیرطبیعی کودک در هر سنی، مراجعه به متخصص اولین قدمی است که والدین باید بردارند. این موضوع برخورد مناسب والدین و شروع هرچه سریع‌تر رفتارهای درمانی می‌باشد.

سوالات حقوق بین الملل عمومی

کج ۱- کدام گزینه صحیح است؟

- (۱) يجب على الإمام أو نائبه جهاد المجوسى الذى لم يسلم و إن قبل الذمه
- (۲) يقبل الذمه من غير الحربى و هو الكتابى لا من لا يحارب بالسلاح فعلاً
- (۳) يجب على الإمام أو نائبه - و منه الفقيه - جهاد الكتابى الذى لم يسلم إلا أن يقبل الذمه
- (۴) لا يقبل الذمه من المجوسى فيجب جهاده إلى ان يسلم بخلاف اليهودى و النصرانى

کج ۲- و لو قتل الكافر مثله ثم اسلم القاتل

- (۱) فلا يقتل و لا دية عليه مطلقاً
- (۲) فالدية عليه مطلقاً بلا تفاوت فيما كان المقتول ذمياً او غير ذمى
- (۳) فالدية عليه لا غير ان كان المقتول ذمياً و ان كان المقتول الكافر غير ذمى فلاقتل على قاتله مطلقاً و لا ديه
- (۴) فيقتل ان كان المقتول ذمياً و ان كان المقتول الكافر غير ذمى فلا يقتل و لا ديه عليه

کج ۳- ازدواج مرد مسلمان با زن کافر چه حکمی دارد؟

- (۱) ازدواج موقت با کافر کتابیه و غیر کتابیه جایز است.
- (۲) ازدواج چه دائم و موقت با کافر کتابیه و غیر کتابیه حرام است.
- (۳) ازدواج دائم و موقت با کافر غیر کتابیه حرام ولی ازدواج موقت با کافر کتابیه جایز است.
- (۴) ازدواج چه دائم و چه موقت با کافر غیر کتابیه، حرام و با کتابیه جایز است.

کج ۴- زمانی که کافر اسلام بیاورد کدام یک از احکام ذیل بر او مترتب می شود؟

- (۱) کشتن او به طور مطلق حرام است.
- (۲) فقط قبل از اسارت اگر کافر اسلام بیاورد کشته نمی شود.
- (۳) اگر کافر بعد از حکم حاکم به کشته شدن، اسلام بیاورد، کشته می شود.
- (۴) کشتن او در صورتی که بعد از اسارت مسلمان شود، واجب است.

کج ۵- محتوای قاعده نفی سبیل در روابط با سایر دولت ها کدام است؟

- (۱) عدم استیلاى مسلمانان بر کفار
- (۲) عدم استیلاى کفار بر مسلمانان
- (۳) عدم استیلاى دولت ها بر یکدیگر
- (۴) عدم استیلاى کفار بر خصوص شیعیان

کج ۶- حداکثر مدت پیمان «مهاده» چه مقدار است؟

- (۱) چهار سال
- (۲) ده سال
- (۳) بیست سال
- (۴) مدت ندارد.

کج ۷- کدام مورد از شرایط «أمان» است؟

- (۱) أن يكون قبل الاسر مطلقاً
- (۲) أن يكون قبل الاسر اذا وقع من الأحاد
- (۳) أن يكون بعد الاسر إذا وقع من الأحاد
- (۴) أن يكون قبل الاسر اذا وقع من الامام(ع)

کج ۸- المقام فى بلد الشرك لمن لا يتمكن من اظهار شعائر الاسلام.

- (۱) بیاح
- (۲) یکره
- (۳) يستحب
- (۴) یحرم

کج ۹- الغنيمه و اصلها المال المكتسب و المراد هنا ما أخذته الفئه المجاهده على سبيل الغلبه

- (۱) فانه للامام(ع)
- (۲) فانه للمجاهدين
- (۳) فانه للفقراء و المساكين
- (۴) فانه للمسلمين

پاسخنامه حقوق بین الملل عمومی

۱- گزینه «۲» ذمه غیر حربی پذیرفته می‌شود و آن اهل کتابی است که فعلاً سلاح در دست ندارد. جنگ با کفار حربی، یعنی غیر کتابی که از جمله کفاری هستند که به هیچ وجه منتسب به اسلام نمی‌باشند، واجب است تا این که اسلام آورده یا کشته شوند و جز قبول اسلام چیز دیگری از آن‌ها پذیرفته نمی‌شود. کفار اهل کتاب (یهودی، مسیحی و زرتشتی) نیز همین حکم را دارند، مگر آن که متعهد به اجرای شرایط ذمه گردند. همچنین جهاد تنها در صورت وجود امام معصوم یا نایب خاص او برای خصوص جهاد یا اعم از آن منصوب شده است، واجب می‌باشد. اما نایب امام مانند فقیه جامع‌الشرایط نمی‌تواند در عصر غیبت، جهاد ابتدایی (جهاد با مشرکان برای دعوت آن‌ها به اسلام) را عهده‌دار گردد و جواز سایر اقسام جهاد نیز منوط به اذن فقیه نیست. در صورتی که دشمن بر مسلمانان یورش آورد، به طوری که اساس اسلام و جامعه اسلامی در معرض خطر قرار گیرد نیز، بدون نیاز به اذن امام یا نایب او جهاد واجب می‌شود.

۲- گزینه «۳» اگر کافری، کافر دیگری را بکشد و سپس مسلمان شود، تنها باید دیه بدهد، به شرط آن که مقتول ذمی باشد (زیرا کشتن مسلمان در برابر کافر جایز نیست)، و اگر مقتول کافر غیر ذمی باشد، نه کشته می‌شود و نه دیه می‌پردازد. یکی از شرایط قصاص، مساوی بودن در دین است. بنابراین، کافر ذمی در برابر کافر ذمی کشته می‌شود، اگر چه از دو کیش مختلف باشند، مانند یهودی و مسیحی. مرد ذمی در برابر زن ذمی نیز پس از رد مقدار زاید دیه، کشته می‌شود و برعکس، زن ذمی در برابر مرد ذمی کشته می‌شود، بدون آن که دیه‌ای به گردن داشته باشد. همچنین کافر ذمی در برابر مسلمان کشته می‌شود، اما مسلمان در برابر کافر کشته نمی‌شود، چه کافر حربی باشد و چه ذمی.

۳- گزینه «۳» به اجماع فقها، ازدواج دائم و موقت با کافر غیر کتابی حرام است و بنا بر قول مشهور، ازدواج دائم، نه موقت، با زن کتابی ممنوع است. اگر یکی از زوجین پیش از زناشویی مرتد شود، نکاح باطل می‌شود. با این توضیح که اگر شوهر مرتد گردد، باید نصف مهر را به زن بدهد؛ زیرا او باعث فسخ شده است و عمل او شبیه طلاق است، اما اگر زن مرتد شود، مهری ندارد؛ زیرا خود او پیش از آمیزش سبب فسخ نکاح شده است. اما اگر ارتداد بعد از زناشویی باشد، در صورتی که از طرف زن باشد، چه فطری و چه ملی و یا آن که شوهر مرتد ملی باشد، انفساخ نکاح متوقف بر سپری شدن عده است؛ بنابراین اگر شخص مرتد پیش از تمام شدن عده به اسلام برگردد، نکاح پابرجا می‌ماند و در غیر این صورت منفسخ می‌شود. در این فرض، چیزی از مهر کاسته نمی‌شود؛ زیرا با آمیزش، تمام مهر بر ذمه زوج مستقر شده است. اما اگر ارتداد شوهر فطری باشد، زن بی‌درنگ از شوهر جدا می‌شود؛ زیرا توبه مرتد فطری پذیرفته نشده و کشته می‌شود و همسرش باید عده وفات نگه دارد.

۴- گزینه «۱» هر زمان که کافری مسلمان شود، جنگیدن با او مطلقاً حرام می‌شود، حتی اگر بعد از اسارت او که اختیار کشتن یا نکشتن او را به مسلمانان می‌دهد، باشد، یا آن که پس از تسلط حاکم بر او مسلمان شود و سپس حاکم، حکم به قتل او نماید؛ اما در صورتی که بعد از حکم حاکم به کشتن وی و گرفتن مال و به اسارت بردن خانواده‌اش اسلام بیاورد، حکم قتل ساقط می‌شود و موارد دیگر به قوت خود باقی می‌ماند. همچنین اگر کافر کتابی جزیه بپردازد و سایر مقررات ذمه را رعایت کند، همین حکم جاری می‌شود.

۵- گزینه «۲» نفی سبیل به معنای حرام بودن و عدم جواز استیلا کفار بر مسلمانان در هر صورت و حالتی است. حکم این قاعده مطلق بوده و استثنایی بر آن نیست. یکی از موانعی که مانع پذیرفتن اساسنامه دیوان بین‌المللی دادگستری توسط ایران می‌شود، حکم همین قاعده است، چون امکان دارد سبب حکم کردن و قضاوت غیر مسلمانان بر مسلمانان شود.

سوالات حقوق بین الملل عمومی

کله ۱- در عبارت زیر چه نوع جهادی مد نظر است؟

«جِهَادٌ مِّنْ يَدِهِمْ عَلَى الْمُسْلِمِينَ مِنَ الْكُفَّارِ بِحَيْثُ يَخَافُونَ اسْتِبْلَاثَهُمْ عَلَى بِلَادِهِمْ أَوْ اخْتِالَهُمْ وَمَا اشْبِهَهُ»

- (۱) جهاد با کفاری که مسلمانان را مورد تهاجم نظامی قرار می دهند.
- (۲) جهاد با کافرانی که علیه مسلمانان تهدید به حمله نظامی کنند.
- (۳) جهاد با کافرانی که مسلمانان را در محاصره اقتصادی قرار می دهند.
- (۴) جهاد با کفاری که بیم تسلط آنها بر سرزمین و اموال مسلمانان می رود.

کله ۲- مراد از «مطلقاً» در عبارت زیر چیست؟

«بحرم ارسال النار و القاء السم على الخصم ان امكن الفتح بدونه و رجح المصنّف في الدروس تحريم القائه مطلقاً لنهاي النبي صلى الله عليه و آله»

- (۱) سواء النار ام السمّ
- (۲) سواء توقف عليه الفتح ام لا
- (۳) سواء الارسال ام الالقاء
- (۴) سواء على المشرك ام الكافر

کله ۳- این جمله بیانگر چه حکمی است؟

«يُكْرَهُ اِرْسَالُ الْمَاءِ عَلَى الْمُقَاتِلِينَ مِنَ الْمُشْرِكِينَ وَ مَنَعَهُ عَلَيْهِمْ»

- (۱) مشرکان نباید آب را بر مسلمانان بیندند.
- (۲) منع آب از سپاه مشرکان در صورت ضرورت جایز است.
- (۳) فرستادن آب برای مشرکان مکروه است و بهتر است از آب منع شوند.
- (۴) به آب بستن سپاه مشرکین و بستن آب به روی آنان پسندیده نیست.

کله ۴- کدام گزینه بیانگر مفهوم این جمله است؟

«و لا يجوز قتل الصبيان و النساء و ان عاونوا الا مع الضرورة»

- (۱) جنگیدن با کودکان و زنان جایز نیست.
- (۲) استفاده از زنان و کودکان در جنگ مجاز نیست.
- (۳) کشتن زنان و کودکان در صورتی که در جنگ مشارکت کرده باشند ضروری است.
- (۴) کشتن کودکان و زنان جایز نیست اگر چه به سپاه دشمن کمک کنند مگر در صورت ضرورت.

کله ۵- جمله زیر اشاره به چه نوع جهاد و مقاتله ای دارد؟

«وَمِنْ أَقْسَامِ الْجِهَادِ جِهَادُ الْأَسِيرِ بَيْنَ الْمُشْرِكِينَ لِلْمُسْلِمِينَ دَافِعًا عَنِ نَفْسِهِ»

- (۱) جهاد مشرکانی که در جبهه مسلمانان اسیر شده اند
- (۲) جهاد مسلمانان با اسیران مشرک در دفاع از خود
- (۳) جهاد مسلمانانی که اسیر شده با مشرکان در دفاع از خود
- (۴) جهاد با اسیر مسلمانانی که مشرکین سپر خودشان قرار داده اند

کله ۶- کدام گزینه حاوی این حکم است که: «شرط نیست که امان از سوی امام معصوم (ع) باشد»

- (۱) يشترط الامان من الامام
- (۲) الامام لا يشترط الامان
- (۳) لا يشترط كون الامان من الامام
- (۴) لا يشترط كون الامام في الامان

کله ۷- کلمه «التّرس» در متن زیر به چه معنی است؟

«يجوز قتل التّرس ممن لا يقتل كالنساء و الصبيان ...»

- (۱) زنان و کودکانی که به جنگ فرستاده می شوند.
- (۲) سربازان سپاه کفر که زنان و کودکان را می کُشدند.
- (۳) زنان و کودکانی که توسط دشمن سپر قرار داده می شوند.
- (۴) زنان و کودکانی که سربازان سپاه اسلام را بکُشدند.

کله ۸- عبارت «كما لو دخل بشبهة الامان» در جمله زیر به چه معنی است؟

«و حيث يختل شرط الصحة يرد الكافر الى ما منه كما لو دخل بشبهة الامان»

- (۱) مانند آن که کافر به تصور امان وارد کشور اسلامی شود.
- (۲) هر گاه صحت عقد امان مورد تردید باشد.
- (۳) مثل آن که به اشتباه امان داده شود.
- (۴) مانند آن که در امان شبهه وارد شود.

پاسخنامه حقوق بین‌الملل عمومی

۱- گزینه «۴» یکی از اقسام جهاد، جهاد با کفاری است که به مسلمانان هجوم آورده‌اند، به طوری که بیم تسلط آن‌ها بر شهرهای مسلمانان یا به یغما بردن اموال ایشان و اموری مانند آن (اگرچه ناچیز باشد) می‌رود.
اقسام دیگر جهاد عبارتند از:

- جهاد ابتدایی با مشرکان برای دعوت آن‌ها به اسلام؛
- جهاد با کسی که قصد کشتن نفس محترمی یا گرفتن مالی یا به اسارت بردن حریمی را دارد، هرکس که باشد و چه بسا به این قسم، «دفاع» گفته شود، نه جهاد و سزاوارتر نیز همین است.
- جهاد با کسانی که بر امام خروج کرده‌اند.

۲- گزینه «۲» جاری کردن آب و پرتاب آتش و وارد کردن زهر در صورتی که امکان فتح بدون آن وجود داشته باشد، حرام است و مصنف در دروس الفاء سم را مطلقاً حرام می‌داند، به دلیل نهی پیامبر اکرم (ص).
مراد از مطلقاً در عبارت فوق این است که چه امکان فتح بدون جاری کردن آب و پرتاب آتش و وارد کردن زهر ممکن باشد، و چه فتح بدون اقدامات فوق، امکان‌پذیر نباشد. در هر صورت، اقدام به این اعمال، حرام است.

۳- گزینه «۲» جنگ با هر شیوه‌ای که موجب دسترسی به کفار باشد، جایز است، اگرچه مکروه باشد. بنابر نظر قوی‌تر، جاری کردن آب بر کفار مکروه است، مگر این که موجب قتل نفس محترمی گردد که در این صورت، اگر امکان جنگ بدون ارتکاب چنین قتلی وجود داشته باشد، انجام آن حرام است. همان‌طور که اگر پیروزی متوقف بر آن باشد، اقدام به آن واجب خواهد بود.

۴- گزینه «۴» کشتن کودکان، دیوانگان و زنان، حتی اگر به دشمنان یاری رسانند جایز نیست، مگر در هنگام ضرورت.
همچنین، اگر دشمن، کودکان، دیوانگان و زنان را سپر خود قرار داده و پیروزی متوقف بر کشتن آن‌ها باشد، در این صورت نیز، کشتن آن‌ها جایز است.

۵- گزینه «۳» از اقسام جهاد، جهاد مسلمانی که اسیر شده، با مشرکان در دفاع از خود می‌باشد.
جهاد بر چند قسم است:

- (۱) جهاد ابتدایی با مشرکان برای دعوت آنان به اسلام؛
- (۲) جهاد با کفاری که می‌خواهند بر مسلمانان هجوم آورند، به گونه‌ای که مسلمانان از تسلط آنان بر سرزمین خود و یا به غارت رفتن اموالشان، اگرچه ناچیز باشد و اموری مانند آن ترس دارند.
- (۳) جهاد با کسانی که کشتن انسان محترمی یا گرفتن مالی و یا به اسارت بردن زنی را قصد می‌کند؛ خواه قاصد مسلمان باشد، خواه کافر، چه کافر حربی و چه کافر غیرحربی باشد. جهاد کردن اسیری از مسلمانان که در میان مشرکان است، در حالی که قصدش دفاع از جان خود باشد نیز از همین قسم است.
- (۴) جهاد با کسی که از اطاعت امام معصوم بیرون رود.

۶- گزینه «۳» تنها این گزینه، متن عربی صحیح حکم مطرح شده در سؤال می‌باشد.
امان دادن عبارت است از سخن یا چیزی مانند نوشته که در حکم سخن بوده، دلالت بر سلامت جانی و مالی کافر کند و به دنبال درخواست امان از جانب وی صادر شده باشد. موضوع امان، کسی است که جهاد با وی واجب می‌باشد و امان دهنده نیز باید بالغ، عاقل و مختار باشد. عقد امان، گفتار، نوشته یا اشاره گویایی است که دلالت بر امان نماید و لازم نیست حتماً از طرف امام صادر شود؛ بلکه دادن امان، حتی اگر از سوی تک‌تک مسلمانان برای آحاد کفار باشد، یا از طرف امام یا نایب ایشان برای اهالی یک شهر باشد، جایز است.

سؤالات حقوق بین الملل عمومی

کله ۱- طلبکار در صورتی می تواند مدیون را از رفتن به جهاد باز دارد که

- (۱) مدیون معسر باشد.
 (۲) دین حال و مدیون موسر باشد.
 (۳) قبل از بازگشت مدیون دین حال نشده باشد.
 (۴) مدیون معسر باشد و دین قبل از بازگشت وی حال نشده باشد.

کله ۲- آیهی «فاذا انسلخ الاشهر الحرم فاقتلوا المشرکین» بر کدام مورد دلالت دارد؟

- (۱) دفاع (۲) قصاص (۳) جهاد ابتدایی (۴) اجرای حدود بر کفار

کله ۳- «رباط» در ادبیات فقهی عبارت است از:

- (۱) امنیه (۲) مرزداری (۳) استانداری (۴) کاروان سراداری

کله ۴- «يجوز المحاربة بطريق الفتح» یعنی

- (۱) جواز جنگ با انهدام
 (۲) جواز جنگ به شرط موفقیت
 (۳) جواز محاربه به شیوهی فتح مکه
 (۴) جواز جنگ ابتدایی به شرط موفق بودن

کله ۵- «یترک القتال وجوباً للامان» یعنی

- (۱) وجوب توقف جنگ برای حفظ امنیت مردم
 (۲) لزوم ترک جنگ جهت پیشگیری از بیماری
 (۳) لزوم ترک حکم اعدام در صوت امان اولیاء دم
 (۴) واجب است جنگ با کسی که خود را تسلیم کرده متوقف گردد.

کله ۶- «ما اخذته الفئة المجاهدة على سبيل الغلبة» تعریف کدام مورد است؟

- (۱) جزیه (۲) هبه (۳) غنیمت (۴) حیازت

کله ۷- «تجهز علی جریحهم و يتبع مدبرهم و يقتل اسیرهم» حکم کدام گروه است؟

- (۱) کفار (۲) بغاة (۳) محاربین (۴) بغاة دارای فئه

کله ۸- هرگاه زوجین اهل کتاب باشند ولیکن زوجه مسلمان گردد:

- (۱) اگر اسلام آوردن زن قبل از دخول باشد عقد باطل می گردد و به زوجه مهری تعلق نمی گیرد.
 (۲) هرگاه اسلام آوردن زوجه قبل از دخول باشد حکم طلاق را داشته و لذا به زوجه نصف مهرالمسمی تعلق می گیرد.
 (۳) اسلام آوردن زوجه خواه بعد از دخول باشد یا قبل از دخول موجب بطلان عقد نکاح می گردد و به زوجه مهری تعلق نمی گیرد.
 (۴) مسلمان بودن زن در ابتدا موجب بطلان عقد نکاح است ولیکن اسلام بعد از تحقق زوجیت ضرری به زوجیت نمی رساند و زوجه مستحق مهرالمسمی است.

کله ۹- هرگاه به مسلمان و کافری به عنوان مدعی و یا منکر قسم توجه نماید سوگند در صورتی معتبر است که

- (۱) هریک از مسلمان و کافر به خدا و اسماء خاصه او قسم یاد کنند.
 (۲) مسلمان باید به خدا و کافر نیز به هر امر الزام آور در مذهبشان سوگند بخورد.
 (۳) مسلمان می تواند به خدا و یا قرآن کریم و کافر نیز به خدا و کتاب آسمانی خویش سوگند بخورد.
 (۴) مسلمان به خدا و یا قرآن و یا پیامبر خویش و کافر نیز به خدا و یا کتاب آسمانی و یا پیامبر خود قسم یاد کند.

کله ۱۰- مستند عدم صحت «بیع الحر» کدام است؟

- (۱) کون الحرّ ممّا لا یملک (۲) کون الحرّ ممّا لا یملک (۳) کونه ممّا لانفع فیہ غالباً (۴) کونه ممّا لانفع فیہ اصلاً

کله ۱۱- «من اقسام الخیار خيار الاشرط حيث لا یسلم الشرط لمشرطه».

در عبارت فوق، «مشرط» ظهور در کدام مورد دارد؟

- (۱) متبایعین (۲) خصوص بایع (۳) مشروطه له (۴) خصوص مشتری

کله ۱۲- در جمله «هل يجوز ارتزاق القاضی و القاسم من بیت المال ام لا؟» مراد از کلمه «القاسم» کدام است؟

- (۱) کسی که از سوی قاضی، مأمور قسم دادن مدعی است.
 (۲) کسی که از سوی قاضی، مأمور قسم دادن منکر است.
 (۳) کسی که در دادگاه، قسم به او متوجه شده است.
 (۴) تقسیم کننده مال از سوی امام یا نایب امام

پاسخنامه حقوق بین‌الملل عمومی

۱- گزینه «۲» طلبکار می‌تواند از جهاد رفتن بدهکار توان‌گر که توانایی بر اداء قرضش دارد، ممانعت کند، به شرط آن‌که هنگام رفتن به جهاد، زمان اداء قرض فرا رسیده باشد (دین حال باشد). بنابراین، اگر بدهکار، بی‌چیز و یا قرض او مدت‌دار باشد، هرچند زمان اداء آن پیش از بازگشتن از جهاد برحسب عادت فرا رسد، طلبکار حق ندارد وی را از جهاد منع کند. البته، در صورت اخیر، احتمال حق منع کردن نیز وجود دارد.

۲- گزینه «۳» این آیه دلالت بر جهاد ابتدایی دارد که براساس آن، جهاد ابتدایی با مشرکان در هر سال، اقلأ یک بار واجب است به دلیل آیه قرآن ذکر شده که می‌فرماید: «پس چون ماه‌های حرام سپری شد، مشرکان را بکشید». خداوند متعال در این آیه، پس از سپری شدن ماه‌های حرام، جهاد را واجب کرده و گذشتن ماه‌ها را شرط وجوب جهاد قرار داده است. بنابراین، هر زمانی که شرط تحقق یافت، جهاد نیز واجب می‌شود، ولی پس از بار نخست، در باقیمانده آن، تکرار آن واجب نیست.

۳- گزینه «۲» رباط به معنای مرزبانی و مرزرداری می‌باشد. این عمل چه در زمان حضور امام و چه در زمان غیبت وی مستحب مؤکد است.

۴- گزینه «۲» جنگیدن به هر شیوه‌ای که پیروزی حاصل شود، جایز است. مانند خراب کردن دژها، استفاده از منجنیق و بریدن درختان، هرچند این کار مکروه است. البته، در صورتی که پیروزی، منوط بر بریدن درختان باشد، کراهت از بین می‌رود.

۵- گزینه «۴» تعطیل نمودن جنگ جهت پناه دادن به کافر واجب است و آن عبارت است از سخن و یا آن‌چه در حکم سخن است (مانند نوشته) که بر سلامت کافر در جان و مال دلالت می‌کند تا درخواست پناهندگی کافر، پذیرفته شود و موضوع آن (که به کدام کافر می‌توان پناهندگی داد)، کافری است که جهاد با وی واجب باشد.

۶- گزینه «۳» غنیمت در لغت به معنای «مال به دست آمده» است و منظور از آن در اینجا، مالی است که گروه مجاهدین اسلام آن را با غلبه بر دشمن از آن‌ها گرفته باشند، نه با اختلاس (ربودن مال کسی با حيله) و سرقت؛ زیرا چنین مالی برای رباینده آن است (نه برای مجاهدین) و نیز اموالی که به واسطه فرار و دست کشیدن دشمن از آن مال و بی‌آن‌که جنگی صورت گیرد، به دست آمده جزو غنیمت نیست؛ زیرا چنین مالی تنها متعلق به امام (ع) است.

۷- گزینه «۴» کسی که بر امام معصوم از ائمه طاهرین (ع) خروج کند، باغی (شورش) است. در مورد بغاتی که صاحب دسته‌اند، مانند اهل جمل و اصحاب معاویه، باید در کشتن مجروحین آن‌ها شتاب کرد، فراریان آن‌ها را تعقیب کرد و اسرایشان را کشت.

۸- گزینه «۱» اگر زوجه پیش از نزدیکی اسلام بیاورد، عقد باطل می‌شود و مهری به زن تعلق نمی‌گیرد؛ زیرا خود او عامل جدایی بوده است. اما اگر شوهر زنی که کتابی است، مسلمان شود و زن بر دین خود باقی بماند، نکاح به حال خود باقی خواهد ماند و از این جهت فرقی نیست میان آن‌که شوهر پیش از نزدیکی کردن با همسرش اسلام بیاورد یا پس از آن، عقدشان دائم باشد یا موقت، شوهر قبل از اسلام کتابی باشد یا بت‌پرست، ازدواج با کتابی ابتدائاً را جایز بدانیم یا جایز ندانیم.

۹- گزینه «۱» سوگندی که مدعی برای اثبات حق می‌خورد و یا سوگندی که منکر برای اسقاط دعوای مدعی می‌خورد، جز با لفظ جلاله «الله» و نام‌های مخصوص خداوند منعقد نمی‌گردد؛ خواه سوگند خورنده مسلمان باشد و خواه کافر. سوگند خوردن به غیر نام‌های خدا، مانند کتاب‌هایی که از طرف خداوند نازل شده، پیامبران و امامان (ع) جایز و نافذ نیست؛ به دلیل فرمایش امام صادق (ع): «به غیر نام خداوند، قسم خورده نمی‌شود» و نیز «یهودی و نصرانی و زرتشتی را به غیر نام خداوند قسم ندهید».

۱۰- گزینه «۲» مبیع باید از اموری باشد که شرعاً قابل ملکیت است. از این رو، فروختن انسان آزاد صحیح نیست.

۱۱- گزینه «۳» خیار اشتراط در موردی است که بایع و یا مشتری شرطی را در ضمن عقد قرار دهد و طرف مقابل به شرط عمل نکند. در این صورت، مشروطه‌له خیار فسخ قرارداد را دارد.

سؤالات حقوق بین الملل عمومی

کجه ۱- «لو تزوج الام و ابنتها فی عقد واحد»

- (۱) بطل عقد البنت دون الام (۲) بطلا ان دخل بالام (۳) بطل عقد الام دون البنت (۴) بطلا مطلقا

کجه ۲- با عنایت به عبارت زیر، منظور از «اقتران در عقد» چیست؟

«لو زوّجها الابوان برجلین و اقترا فی العقد قدّم عقد الجد.»

- (۱) اتحاد زمان القبول و الايجاب (۲) اتحاد زمان القبول (۳) اتحاد الموجب و القابل زماناً (۴) اتحاد زمان الايجاب

کجه ۳- مرجع ضمیر در کلماتی که در جمله زیر، مشخص شده‌اند، به ترتیب کدام است؟

«لا ولاية على الولد مطلقاً فلو زوّجته او زوّجتها اعتبر رضاهما.»

- (۱) پسر، مادر، پسر و مادر (۲) ولد، دختر، ولد و مادر (۳) پسر، دختر، پسر و دختر (۴) پسر، ولد و پدر

کجه ۴- در عبارت زیر، کدام مورد مؤید «الحاق» است؟

«لاتحرم المزنّی بها على الزانی الا ان تكون ذات بعل و فی الحاق الموطوءة بالملك، بذات البعل و جهان.»

- (۱) صيانة الانساب عن الاختلاط (۲) عدم صدق الزنا فی الموطوءة بالملك (۳) مغایرة الملك مع الزواج (۴) عدم اعتبار القیاس

کجه ۵- مرجع ضمیر در کلماتی که در جمله زیر مشخص شده‌اند، به ترتیب کدام است؟

«فی السلف لایدّ من قبض الثمن قبل التفرق او المحاسبه به من دین علیه.»

- (۱) ثمن، مسلم (۲) ثمن، مسلم‌الیه (۳) مسلم‌فیه، مسلم‌الیه (۴) مسلم‌فیه، مسلم

کجه ۶- مقصود از «جهاد» در جمله زیر، چه نوع جهادی است؟

«الجهاد مع ائمة الجور او من غیر امام خطاء، يستحق فاعله به الاثم.»

- (۱) مطلق جهاد (۲) جهاد ابتدایی (۳) جهاد علیه سلطان جائر (۴) جهاد با کسانی که بر امام خروج کرده‌اند.

کجه ۷- با توجه به مفاد متن زیر، کدام مورد صحیح است؟

«ان حال الکفار و المشرکون دون حق کلّ انسان للاعتقاد بربوبية الله جلّ جلاله و توحیده فللنبیّ (ص) و الوصیّ بل و کلّ رئیس للمسلمین ان یجاهدوا من اجل رفع هذه الموانع.»

- (۱) جهاد با کفار و مشرکان بدون هیچ شرط و محدودیتی، برای پیامبر (ص) و وصی او مجاز است.
 (۲) بدون رعایت حق انسان‌ها، تلاش و جهاد برای اعتقاد به خدا و توحید مجاز نیست.
 (۳) جهاد با کفار و مشرکان برخلاف حقوق بشر، جایز نیست.
 (۴) جهاد مسلمانان همواره دفاعی است.

کجه ۸- مقصود از «اصل» در جمله زیر، کدام است؟

«و لو ادعی الحربی على المسلم الامان فانکر المسلم و لایبّنه فالقول قوله الاصل»

- (۱) اصل عدم بیّنه (۲) اصل ردّ قول الحربی (۳) اصل عدم (۴) اصل قبولی قول مسلم

کجه ۹- مقصود از «یخرجون بمخالفتهما عنها» در جمله زیر چیست؟

«لا بدّ من بذل الجزية و التزام احكامنا فی عقد الذمة، و یخرجون بمخالفتهما عنها مطلقاً.»

- (۱) مخالفت با دادن جزیه و پایبندی به احکام اسلام، سبب خروج از عقد ذمه می‌شود.
 (۲) اهل ذمه اگر جزیه نپردازند یا با اسلام مخالفت کنند، از بلاد مسلمین اخراج می‌شوند.
 (۳) اهل ذمه در صورت مخالفت و منازعه با یکدیگر، از کشور اسلامی اخراج می‌شوند.
 (۴) اهل ذمه اگر با مسلمانان مخالفت ورزند، از قلمرو اسلام خارج می‌شوند.

پاسخنامه حقوق بین الملل عمومی

- ۱- گزینه «۴» اگر مردی در عقد واحد، مادر و دخترش را به ازدواج درآورد، آن عقد باطل است و اگر در عقد واحد میان دو خواهر جمع کند و هر دو را با هم به عقد خود درآورد باز هم عقد باطل است و بنا بر قولی میان آن دو مخیر است که یکی را انتخاب کند.
- ۲- گزینه «۲» اگر پدر و جد پدری هر کدام جداگانه دختر را به عقد دو مرد درآورند و عقد آنها هم‌زمان باشد، عقد جد بر عقد پدر مقدم می‌شود.
- ۳- گزینه «۳» مادر، ولایتی نسبت به فرزندان خود ندارد، بنابراین اگر مادری پسر یا دختر خود را به ازدواج کسی درآورد، رضایت فرزند معتبر است و اگر مادر وکالت از سوی پسرش را ادعا کند و پسر آن را انکار نماید، مادر باید نیمی از مهر را به زن غرامت دهد.
- ۴- گزینه «۱» بنا بر قول صحیح‌تر، اگر مردی با زنی زنا کند، آن زن بر او حرام نمی‌گردد مگر آنکه شوهر داشته باشد و زنی که زنا داده است [نه بر زانی و نه بر غیر زانی] حرام نمی‌گردد، اما ازدواج با او کراهت دارد.
- ۵- گزینه «۲» در بیع سلف، پیش از متفرق شدن طرفین معامله، باید ثمن به بائع تحویل داده شود یا آنکه از دینی که مشتری بر ذمه بائع دارد حساب شود البته در صورتی که این امر، یعنی به حساب دین گذاشتن ثمن در عقد بیع شرط نشده باشد، اما اگر آن را در عقد بیع شرط کرده باشد، بیع باطل خواهد بود زیرا بیع دین به دین است.
- ۶- گزینه «۲» جهاد با ائمه جور یا غیرامام [معصوم ظاهر] خطایی است که انجام‌دهنده آن مستحق گناه است و اگر موفق شود، اجری نخواهد داشت و اگر شکست خورده و آسیب ببیند، گناهکار خواهد بود. مگر اینکه مسلمانان مورد هجوم دشمن قرار گیرند و اساس اسلامی و جان و مال خاندانش مورد تهدید قرار گیرد؛ در این صورت جهاد و دفاع واجب است حتی با امام جائز، اما نه به قصد جهاد ابتدایی یا همراهی امام جائز، بلکه به قصد دفاع از نفس و خویشان و مؤمنان و اساس اسلام».
- در این نوع جهاد، مسلمانان به منظور گسترش دین اسلام در سرزمین‌های کفر، اعتلای کلمه توحید، برقراری احکام اسلامی و نجات انسان‌ها از گمراهی و نادانی به جهاد برمی‌خیزند.
- این حرکت جهادی در پاسخ به حمله و هجوم دشمن صورت نمی‌گیرد، بلکه با هدف عرضه دین اسلام به کافران و گسترش این آیین نجات‌بخش در سراسر جهان تحقق می‌پذیرد.
- در جهاد ابتدایی، هدف مسلمانان اساساً کشورگشایی و تجاوز به حقوق و آزادی‌های انسان‌های دیگر و گرفتن اموال آنان نیست، بلکه منظور اصلی آنان دعوت مردم به دین اسلام، گسترش حقایق دینی و ترویج شعائر مذهبی است. یکی دیگر از مصداق‌های جهاد ابتدایی این است که مسلمانان وظیفه دارند با کسانی که هرگونه کار حرام و گناهی را انجام می‌دهند و موجب گسترش فساد و رواج بی‌دینی در جامعه می‌شوند، به جنگ بپردازند و با جهاد خویش آنان را در مسیر حرکت به سوی پروردگار قرار دهند.
- ۷- گزینه «۴» با توجه به مبنای شیعه در باب امامت و جهاد، تقسیم جهاد به ابتدایی و دفاعی، امری صرفاً نظری است که در شرایط غیبت کاربرد عملی ندارد. درست به همین دلیل است که فقه شیعه، اعم از قدیم و جدید، همواره بر وجه مطلقاً دفاعی جهاد در دوره غیبت و با توجه به پدیده غیبت، تأکید و توجه دارد.
- نکته فوق مهم‌ترین وجه تمایز فقه شیعه و سنی در باب جهاد و دفاع است که دو نظام فقهی را آشکارا تمایز می‌افکند. فقه شیعه با توجه به پدیده غیبت، فقهی تراژیک است و چنین می‌اندیشد که در فقدان معصوم البته جامعه مؤمنان، جامعه‌ای ناقص است و حتی به فرض پذیرش نظری جهاد ابتدایی، شیعه عصر غیبت مجاز به اقدام به آن نیست زیرا در چنین پدیده‌های عظیمی نمی‌توان به درک ناقص انسان‌ها و حاکمان غیرمعصوم اعتماد کرد. وظیفه شیعه در عصر غیبت هم‌زیستی است نه جهاد؛ صلح است نه جنگ؛ دفاع است نه هجوم ابتدایی.
- ۸- گزینه «۳» اگر کافر حربی مدعی امان در برابر مسلمان شود و بینه‌ای نداشته باشد و مسلمان آن امان را منکر شود در این صورت بنا بر اصل عدم، قبول مسلمان مقدم است.
- ۹- گزینه «۱» مخالفت با دادن جزیه و عدم پایبندی به احکام اسلام، سبب خروج از عقد ذمه می‌شود.

سؤالات حقوق بین الملل عمومی

مجموعه دروس (متون و اصول فقه، حقوق اساسی و مدنی، حقوق جزا (عمومی - اختصاصی)، بین الملل (عمومی - خصوصی))

کجه ۱- در مسئله زیر، ولد ملحق به چه کسی است؟

«لو وطئ زوجته فساحت بکراً، فحملت البکر.»

- (۱) الولد للرجل و زوجته.
(۲) الولد للرجل فقط.
(۳) الولد للرجل و البکر.
(۴) الولد للبکر فقط.

کجه ۲- ای شیء یحرم علی القاضی؟

- (۱) عدم التسوية بين الخصمین فی الميل القلی
(۲) اتخاذ الحاجب وقت القضاء
(۳) التفریق بین الشهود اذا كانوا من اهل البصیرة
(۴) وقوف عزم الغریم عن الاقرار الا فی حقّه تعالی

کجه ۳- در مسئله زیر، کدام مورد صحیح است؟

- «لو كان عليه دين، خال عن الرهن و آخر به رهن، فادعی الدفع عن المرهون به، و ادعی الغریم الدفع عن الخالی.»
(۱) القول قول الغریم مع یمینه سواء ادعی العلم بقصد الدافع ام لا.
(۲) القول قول الدافع بلا یمینه لان الاعتبار بقصده.
(۳) القول قول الدافع مع یمینه، لان الاعتبار بقصده.
(۴) القول قول الغریم بلا یمینه سواء ادعی العلم بقصد الدافع ام لا.

کجه ۴- در عبارت زیر، مراد از «علم خاص» چیست؟

- «ان كان الحاكم عالماً بالحق، قضی بعلمه و المراد بعلمه هنا العلم الخاص»
(۱) الاطلاع الجازم
(۲) العلم الحادث فی زمن ولاية الحاكم
(۳) الاطلاع بخصوصیات الواقعة
(۴) العلم الحادث فی مكان الحكم

کجه ۵- فی ای صورة یجب النفقة علی الزوج؟

- (۱) اذا كانت الزوجة ساکنة بعد العقد. تعرض التمکین علیه ام لم تعرض.
(۲) اذا كانت الزوجة صغیره.
(۳) اذا كانت الزوجة کبیرة ممکنة و الزوج صغیراً.
(۴) اذا كانت الزوجة ساکنة بعد العقد ما لم تعرض التمکین علیه.

کجه ۶- ما هو الصحیح فی الایدی المتعاقبة علی المغصوب؟

- (۱) لاتكون ایدی ضمان اذا كان بعضهم عالماً بالغصب و الآخر جاهلاً.
(۲) تكون ایدی ضمان اذا علموا بالغصب.
(۳) لاتكون ایدی ضمان اذا جهلوا بالغصب.
(۴) تكون ایدی ضمان سواء علموا بالغصب ام لا.

کجه ۷- ما هو الحكم فیما لو تصادم رجل و امرأة فماتا؟

- (۱) لورثة الرجل تمام الیدیه.
(۲) لورثة الرجل ربع الیدیه.
(۳) لورثة الرجل نصف الیدیه.
(۴) لورثة الرجل ثمن الیدیه.

کجه ۸- با توجه به عبارت زیر، کدام مورد صحیح است؟

- «لوانکر المستحق القبض من الضامن، فشهد علیه الغریم.»
(۱) لا یقبل اذا كان الضامن متبرعاً.
(۲) لا یقبل سواء كان المضمون عنه أمراً بالضمان ام لا.
(۳) قبل سواء كان المضمون عنه أمراً بالضمان ام لا.
(۴) قبل اذا كان المضمون عنه أمراً.

کجه ۹- در مورد عقد وکالت، با توجه به نظر مشهور فقیهان متقدم، کدام عبارت صحیح است؟

- (۱) لاتصح الوكالة سواء علقت علی شرط ام علی صفة.
(۲) تصح الوكالة اذا علقت علی شرط دون الصفة.
(۳) لاتصح الوكالة اذا علقت علی صفة دون الشرط.
(۴) تصح الوكالة سواء علقت علی شرط ام علی صفة.

کجه ۱۰- در صورت رد عقد فضولی، کدام مورد صحیح است؟

- (۱) یرجع المشتري علی البایع بما اغترم، و ان كان عالماً.
(۲) یرجع المشتري علی البایع بالثمن، ان كان باقیاً، عالماً کان او جاهلاً.
(۳) لا یرجع المشتري علی البایع بما اغترم، عالماً کان او جاهلاً.
(۴) لا یرجع المشتري العالم علی البایع بالثمن، و ان كان باقیاً.

پاسخنامه حقوق بین الملل عمومی

مجموعه دروس (متون و اصول فقه، حقوق اساسی و مدنی، حقوق جزا (عمومی - اختصاصی)، بین الملل (عمومی - خصوصی))

۱- گزینه «۲» در عقد دائم، پس از نزدیکی و گذشت شش ماه از تاریخ نزدیکی و تجاوز نکردن از حداکثر مدت حمل که بیشترین حد گفته شده توسط فقهای امامیه در این باره یک سال است، طفل به شوهر ملحق می‌شود. از طرف دیگر در صورت باردار شدن زوجه باکره نیز فرزند به مرد متعلق است.

۲- گزینه «۴» از آداب قضاوت و از جمله مواردی که بر قاضی حرام است می‌توان به این امر اشاره نمود که قاضی از تصمیم مدیون به اقرار جلوگیری کند مگر در مواردی که حق الله است.

۳- گزینه «۳» اگر بر ذمه گروه‌دهنده دینی باشد که خالی از رهن است و دین دیگری که در ازای آن چیزی را رهن گذاشته و آنگاه ادعا کند که آن پول را برای ادای دینی که رهن دارد پرداخته است، قسم می‌خورد و قولش پذیرفته می‌شود.

۴- گزینه «۱» هرگاه قاضی نسبت به حقی عالم باشد، براساس آن علم خود قضاوت خواهد کرد. در این عبارت مراد از علم، علم قطعی است.

۵- گزینه «۳» اسباب نفقه سه چیز است: زوجیت، خویشاوندی و ملک.

اما نفقه زنی که بالغ نشده و زن ناشزه بر مرد واجب نیست و البته نفقه زنی که پس از عقد سکوت کرده است تا وقتی که تمکین خود را به شوهر عرضه نکرده است، بر شوهر واجب نیست.

اما از مسائل نفقات در نفقه صغیره است که آیا صغیره نفقه دارد یا نه؟ مسئله دارای پنج صورت است:

۱- زوج و زوجه هر دو صغیر هستند.

۲- زوجه صغیره و زوج کبیر است.

۳- زوج صغیر و زوجه کبیره است.

۴- زوج و زوجه مُراهق (نزدیک به بلوغ) هستند و بلوغ شرعی حاصل نشده است.

۵- یکی مراهق و دیگری کبیر است.

به صورت سوم رسیدیم که زوج صغیر و زوجه کبیره و مانعی از تمکین ندارد ولی این مقدار برای وجوب نفقه کافی نیست؛ چون ماهیت تمکین آمادگی از یک طرف نیست بلکه آمادگی از دو طرف لازم است؛ اما اگر آمادگی از یک طرف را کافی بدانیم در این صورت نفقه واجب است.

۶- گزینه «۴» در صورت تعاقب ایدی غاصبه بر مغضوب واحد یا آنچه به حکم غضب است (اگرچه مختلف باشند در غضب و مجرد ید، با اشتراک در سبب ضمان یا تلف مغضوب در ید بعض آنها) مالک مغضوب منه یا مأخوذ منه، مخیر است در رجوع به هر کدام از آنها تمام مغضوب [را] یا با اختلاف در مقدار رجوع به هر کدام، تمام بدل واحد تالف را.

و با رجوع به غیر آنکه تلف مال در ید او شده یا اتلاف کرده است، رجوع می‌نماید مرجوع‌الیه به آنکه اخیراً ضمان او مستقر و تحقیقی است.

و اگر رجوع کرد مالک به ضامن اخیر، او رجوع نمی‌نماید به احدی از ضامن‌ها، به جهت زیادتی خصوصیت در اخیر که موجب اولویت به قرار ضمان است یا [با] اشتراک همه در سبب ضمان، در صورت عدم زیادتی دیگری در عین که مخصوص است غیر آخری به ضمان آن و به حکم این است مثل دوشیدن غیر آخری شیر گوسفند را و در صورت اختصاص بعض دیگر به خصوصیتی - مثل مغرور نمودن - پس تلف در ید عادی، به منزله اتلاف صاحب ید است در عرف و غیر آخری با اداء به مالک بدل را، مالک می‌شود آنچه را که ذمه او مشغول بود، و حق مطالبه مملوک خود [را] از آخری دارد و حکم مذکور مربوط به ید غیر مأذونه است، چه آنکه عالم به مالکیت غیر باشد یا جاهل باشد، اگرچه عالم، مختص به اثم به سبب غاصب بودن فقط یا با مغرور نمودن دیگری ایضاً باشد.

۷- گزینه «۲» اگر مرد و زنی در اثر تصادم بمیرند، ورثه مرد یک چهارم دیه را به ارث می‌برند.

۸- گزینه «۳» اگر مستحق (مضمون‌له) انکار کند که طلب خود را از ضامن گرفته است و آنگاه بدهکار (مضمون‌عنه) بر علیه او شهادت دهد و بگوید من دیدم که طلب خود را گرفتم، در صورت عدم تهمت شهادت او پذیرفته می‌شود و در صورتی که شهادت او به خاطر تهمت یا عدم عدالت پذیرفته نشود، اگر ضامن غرامت بدهد، در صورتی که حق رجوع داشته باشد به مقداری که در دفعه نخست پرداخت کرده به او رجوع می‌کند و اگر بدهکار ضامن را در پرداخت دین تصدیق نکند، از مقداری که ادعا می‌کند در دفعه نخست پرداخته است و مقداری که در دفعه دوم پرداخته است، به هر کدام که کمتر است رجوع می‌کند.

۹- گزینه «۱» عقد وکالت باید منجز باشد و لذا اگر به صورت معلق بیان شود، باطل خواهد بود اما معلق و مشروط کردن تصرف صحیح است.

سوالات حقوق بین الملل عمومی

مجموعه دروس تخصصی شامل (متون فقه جهاد)، حقوق بین الملل عمومی، حقوق سازمان‌های بین المللی)

کله ۱- جمله زیر، بر کدام مورد دلالت دارد؟

«أو أراد الكفار محو الإسلام و درس شعائره و عدم ذكر محمد (ص) و شريعته في زمن الغيبة، فلا اشكال في وجوب الجهاد حينئذٍ و لو مع الجائر لكن بقصد الدفع عن ذلك لا اعانة سلطان الجوز.»

- (۱) کمک گرفتن از سلطان جور در زمان غیبت، برای مقابله با کفاری که قصد نابودی اسلام را دارند، جایز است.
- (۲) کمک گرفتن از کفار برای مقابله با سلطان جائری که قصد نابودی اسلام را دارد، جایز است.
- (۳) در زمان غیبت، جهاد علیه سلطان جائز نیست، زیرا سبب تضعیف مسلمانان می‌شود.
- (۴) جهاد با سلطان جائز در زمان غیبت، واجب است.

کله ۲- عبارت زیر، ناظر بر کدام نوع از جهاد است؟

«جهاد من یدهم علی المسلمین من الکفار بحیث یخافون استیلاهم.»

- (۱) جهاد ابتدایی
- (۲) جهاد البغاة
- (۳) جهاد دفاعی
- (۴) جهاد الدعوة

کله ۳- آیه شریفه زیر، دلیل مشروعیت کدام تأسیس حقوقی در اسلام است؟

«و إن أحد من المشركين استجارك فأجره حتى یسمع كلام الله ثم أبلغه مأمنه»

- (۱) پناهندگی سیاسی
- (۲) استیمان و اعطای روادید
- (۳) پناهندگی سرزمینی
- (۴) اجازه اشتغال بیگانگان در سرزمین‌های اسلامی

کله ۴- آیه شریفه «و إن استنصروكم فی الدین فلیکم النصر» به کدام مفهوم در ادبیات حقوق بین الملل نزدیک است؟

- (۱) کمک‌های بشردوستانه
- (۲) مداخله بشردوستانه
- (۳) دفاع مشروع جمعی
- (۴) حقوق بشردوستانه

کله ۵- جهاد الاسیر بین المشركين للمسلمين، ناظر الی ای مورد؟

- (۱) الجهاد فی بلاد الشرك
- (۲) هو الدفاع عن المسلمین
- (۳) جهاد الاسیر
- (۴) هو الدفاع عن النفس

کله ۶- ما هو حکم قتل الصبيان و المجانین و النساء فی الجهاد؟

- (۱) لایجوز و ان عاونوا الا اذا توقف الفتح علی قتلهم.
- (۲) لایجوز ان لم یعاونوا و لو توقف الفتح علی قتلهم.
- (۳) لایجوز و ان عاونوا و تترسوا بهم.
- (۴) لایجوز بحال من الاحوال.

کله ۷- ما هو الحکم فی الامان الی الکفار فی الحرب؟

- (۱) یجوز لآحاد الکفار من آحاد المسلمین قبل الاسر و بعده.
- (۲) یجوز لآحاد الکفار و لو من آحاد المسلمین قبل الاسر.
- (۳) یجوز لآحاد الکفار من الامام و نائبه فقط قبل الاسر.
- (۴) یجوز لآحاد الکفار من الامام فقط قبل الاسر و بعده.

کله ۸- ما هو الصحیح فی البغاة من غیر ذی الفئدة؟

- (۱) یفرقون فقط
- (۲) تسبی نساءهم و ذراریههم
- (۳) تملک اموالهم التي لم یحوها العسکر
- (۴) یجهز علی جریحهم و یتبع مدبرهم و یقتل اسیرهم

کله ۹- در تقسیم غنائم جنگی آمده است: «المنقول بعد الجعائل و الرضخ» منظور از «رضخ» چیست؟

- (۱) به بخشی از سهم‌الشركة مجاهد مستحق در جنگ گفته می‌شود.
- (۲) مقداری که اندازه آن، بیشتر از سهم مجاهد مستحق در جنگ نباشد.
- (۳) مقداری که اندازه آن، کمتر از سهم مجاهد مستحق در جنگ نباشد.
- (۴) جزئی از اموال مشرکین که سهم مستحق در جنگ به آن تعلق گرفته باشد.

پاسخنامه حقوق بین‌الملل عمومی

مجموعه دروس تخصصی شامل (متون فقه (جهاد)، حقوق بین‌الملل عمومی، حقوق سازمان‌های بین‌المللی)

۱- گزینه «۱» چنانچه شرایط به گونه‌ای باشد که دشمنان اسلام قصد محو اسلام و نابودی کامل آن را داشتند، جهاد با ایشان واجب بوده و کمک گرفتن از حاکم جائز در این مورد خاص بلامانع و جایز است.

۲- گزینه «۳» جهاد دفاعی عبارت است از جهاد در برابر کفاری که به مسلمین هجوم می‌آورند و بیم آن است که بر بلاد اسلامی مسلط شده و تهدیدی برای جان و مال مسلمین به شمار آیند. همچنین هر تهدیدی که شبیه این تهدید برای مسلمین به شمار آید، حتی اگر به میزان کمی باشد.

۳- گزینه «۲» چنانچه کفاری در میدان جنگ برای شنیدن کلام خدا طلب اجازه نماید، امان دادن به او واجب است. این عبارت است از استیمان.

۴- گزینه «۲» چنانچه گروهی از مسلمانان برای مقابله با کفار از شما طلب یاری نمودند، یاری ایشان واجب است. این آیه تناسب با مداخله بشردوستانه دارد.

۵- گزینه «۴» جهاد نوع سوم: جهاد علیه کسی که در دست مشرکین اسیر است و برای رهایی خویش اقدام به مبارزه و مقاتله با مشرکین می‌کند. البته این نکته حائز اهمیت است که از این نوع جهاد، با عنوان «دفاع» نیز یاد می‌شود و چه بسا این قسم از اقسام دفاع به شمار آید و نه جهاد و اولی نیز همین است که این قسم را دفاع بدانیم و نه جهاد.

۶- گزینه «۱» چنانچه کفار از زنان یا کودکان مسلمان به عنوان سپر انسانی بهره ببرند، تا جایی که امکان دارد از کشتن آنها خودداری می‌شود و چنانچه هیچ راهی برای غلبه بر مشرکین جز کشتن مسلمان نبود، کشتن آنان جایز است.

۷- گزینه «۲» در پناهندگی لازم نیست که حتماً از امام امان طلب کند، بلکه امان خواستن از آحاد مسلمین [به شرط آنکه بالغ و عاقل و مختار باشند] برای آحاد کفار جایز است و نیز می‌تواند از نایب امام در شهر نیز طلب امان کند. شرط اعطای پناهندگی توسط آحاد مسلمین، امان خواستن قبل از اسارت است. البته بر امام جایز است که بعد از اسارت افراد نیز به آنان پناه دهد.

۸- گزینه «۱» آن دسته از یاعیانی که نظیر خوارج نهروان دارای عقبه و پشتوانه نیستند، آنها پراکنده شده و فراریان آنها تعقیب نخواهند شد و اسیران آنها کشته نخواهند شد و با شدت دسته اول با آنها جهاد خواهد شد.

۹- گزینه «۳» و الرضخ و المراد به هنا العطاء الذی لا یبلغ سهم من یعطاه لو کان مستحقاً للسهم کالمرأة و الخنثی و العبد. رضخ باید از غنیمت خارج شود و مقداری است که اندازه آن، کمتر از سهم مجاهد مستحق در جنگ نباشد.

۱۰- گزینه «۴» فرار از معرکه جنگ در صورتی که تعداد سربازان دشمن دو برابر یا کمتر از دو برابر سربازان مسلمین بود، جایز نمی‌باشد. مگر به جهت انتقال به حالت یا مبانی که جنگیدن برای او آسان‌تر باشد و یا پیوستن به گروه دیگری از سربازان اسلام.

۱۱- گزینه «۴» عبارت مذکور در سؤال، مربوط به مکروهات جهاد اسلام است. توجه هر کدام از عبارات به ترتیب عبارت است از: شبیخون یا حمله شبانه - پی کردن مرکب و به مبارزه طلبیدن.

سؤالات حقوق بین الملل عمومی

مجموعه دروس تخصصی (متون فقه جهاد) - حقوق بین الملل عمومی - حقوق سازمان های بین المللی

کجه ۱- متن زیر، بر کدام مورد دلالت دارد؟

«من لم یکن قائماً بشرائط الله عزوجل فی الجهاد علی المجاهدين، فلیس بمأذون له فی الجهاد و الدعاء الی الله، حتی یحکم فی نفسه بما اخذ الله علیه من شریط الجهاد.»

- (۱) هرگاه شرایط جهاد در جامعه موجود نباشد، باید به جهاد با نفس پرداخت.
- (۲) کسی که فاقد شرایط شرعی لازم است، مجاز به جهاد و دعوت به آن نیست.
- (۳) هرگاه شرایط الهی در جامعه حاکم نباشد، بر مجاهدان است که برای دعوت به سوی خدا قیام کنند.
- (۴) با کسانی که شرایط و حدود الهی را رعایت نمی کنند، باید مبارزه کرد و حکم الهی را بر آنان جاری ساخت.

کجه ۲- مفاد آیه شریفه زیر، به کدام یک از مفاهیم حقوق بین الملل نزدیک است؟

«و ان طائفان من المؤمنین اقتتوا فاصلحوا بینهما فان بغت احدهما علی الاخری فقاتلوا الّتی تبغی حتی تفیء الی امر الله فإن فاءت فاصلحوا بینهما بالعدل و اقسطوا ان الله یحبّ المقسطین»

- (۱) سیستم امنیت جمعی (۲) دفاع پیش گیرانه (۳) حقوق بشردوستانه (۴) دکترین مسئولیت حمایت

کجه ۳- کدام مورد، بیانگر مفاد این کلام است؟

«لاتتموا علی جریح و لاتتبعوا مدبراً و من القی سلاحه فهو آمن.»

- (۱) مجروحان را رها نکنید، پشت به جبهه نکنید و هرکس سلاح را فرو نهاد، امان دهید.
- (۲) مجروحان را مداوا کنید و پشت به آنها نکنید و سلاح بر زمین نگذارید تا ایمن بیاورند.
- (۳) مجروحی را نکشید و آنکه فرار می کند را دنبال نکنید و هرکس سلاح بر زمین بگذارد در امان است.
- (۴) مبارزه با مجروحان را ادامه ندهید و از کسانی که پشت به جبهه می کنند پیروی نکنید و هرکس سلاح برگردد مؤمن است.

کجه ۴- کلام زیر، بر چه حکمی دلالت دارد؟

«ان علیاً علیه السلام سئل عن افعال الغزو فقال: لا بأس به ان یغزو الرجل عن الرجل و یأخذ منه الجعل.»

- (۱) منع به کارگیری مزدوران در سپاه اسلام (۲) جواز پرداخت هزینه به جای شرکت در جهاد
 (۳) جواز نیابت در جهاد و گرفتن اجرت در قبال آن (۴) جواز استخدام سربازان مزدبگیر، در سپاه اسلام

کجه ۵- در عبارت «الرباط مستحب دائماً»، «رباط» به کدام معناست؟

- (۱) تجهیز و آماده سازی سپاه اسلام به منظور بازدارندگی کفار از حمله به مسلمانان
- (۲) مرزبانی در مرزهای کشور اسلامی به منظور آگاه کردن مسلمانان از حمله احتمالی دشمن
- (۳) تجهیز و آماده باش سپاه اسلام برای مقابله با حملات احتمالی دشمن
- (۴) اتحاد و همبستگی میان مسلمانان جهت ناامید کردن دشمن

کجه ۶- در ادبیات فقهی و اسلامی، عنوان «السیتر» معادل کدام مورد است؟

- (۱) عرف و رویه های ملل (۲) سیره عقلا در جنگ (۳) سیره اهل شریعت (۴) حقوق و روابط بین الملل

کجه ۷- ما المراد من «بعد»، فی الآیة الشریفة؟

«فاذا لقیتم الذین کفروا فضرِب الرقاب حتی اذا ائخنتموهم فشدوا الوثاق فاما مناً بعداً و اما فداءً...»

- (۱) بعد السبی منهم (۲) بعد الغلبة علیهم (۳) بعد المصالحة معهم (۴) بعد هزیمتهم

کجه ۸- کدام مورد، با مفاد متن زیر، انطباق دارد؟

«اذا کان قریتان من اهل الحرب لكل واحدةٍ منهما ملک علی حدةٍ اقتتلوا ثم اصطلحوا، ثم ان احد الملکین غدر بصاحبه فجاء الی المسلمین فصالحهم علی

ان یغزوا تلك القرية، فلا یجوز للمسلمین ان یقاتلوا معهم و لا یجوز علیهم ما عاهد علیه الکفار.»

- (۱) هرگاه دو گروه از کفار حربی با یکدیگر بجنگند، مسلمانان نباید با آنها وارد قتال شوند.
- (۲) ائتلاف مسلمانان با گروهی از کفار حربی برای جنگ علیه گروه دیگر، مجاز نیست.
- (۳) مصالحه با کفار جایز نیست، مگر آنکه دست از جنگ بکشند.
- (۴) هرگاه کفار با مسلمانان مصالحه کنند، نباید با آنها جنگید.

پاسخنامه حقوق بین الملل عمومی

مجموعه دروس تخصصی (متون فقه (جهاد) - حقوق بین الملل عمومی - حقوق سازمان های بین المللی)

۱- گزینه «۲» یکی از ادله جواز جهاد ابتدایی خبر ابوعمرو زهری یا زبیدی از امام صادق(ع) است. سؤال وی از امام صادق(ع) این بوده است که: مرا از دعوت به جهاد در راه خدا آگاه کن آیا این کار مخصوص افراد خاصی است و کسی جزء آنان حق ندارد به آن اقدام کند، یا این کار برای هر کسی که به یگانگی خدا قائل باشد و به پیامبر خدا ایمان آورد مباح و مجاز است و کسی که چنین باشد می تواند به سوی خدا و به طاعت و فرمانبری خدا دعوت کند و در راه او جهاد کند؟ حضرت فرمود: این کار حلال نیست جزء برای آن ها و کسی غیر از آنان حق ندارد به این کار دست بزند. عرض کردم: آنها چه کسانی هستند؟ فرمود: هر کس شرایطی را که خداوند متعال در مورد جنگ و جهاد برای مجاهدان بیان کرده داشته باشد، اجازه دارد که به سوی خدا دعوت کند و کسی که آن شرایط را ندارد، اجازه جهاد ندارد و نمی تواند به سوی خدا دعوت کند، مگر این که آن شرایط را پدید آورد.

۲- گزینه «۱» آیه ۹ سوره حجرات: «و اگر دو طایفه از مؤمنان با هم بجنگند میان آن دو را اصلاح دهید و اگر [باز] یکی از آن دو بر دیگری تعدی کرد با آن [طایفه ای] که تعدی می کند بجنگید تا به فرمان خدا بازگردد پس اگر بازگشت میان آنها را دادگرانه سازش دهید و عدالت کنید که خدا دادگران را دوست می دارد». امنیت دسته جمعی، به معنای مجموعه ای از هنجارها و قواعد برای حفظ ثبات بین الملل و جلوگیری از تجاوز است. به عبارت دیگر، امنیت دسته جمعی، به یک سیستم منطقه ای و یا جهانی اطلاق می شود که هریک از دولت های شرکت کننده در آن، این واقعیت را پذیرفته اند که امنیت هریک، در گرو امنیت دیگری است. این مفهوم، از جمله مهم ترین طرح هایی است که برای حفظ صلح و امنیت بین المللی ارائه شده است و در این خصوص می توان به عملیات حفظ صلح ملل متحد اشاره کرد. با عنایت به مفهوم سیستم امنیت جمعی در حقوق بین الملل، این اصطلاح بیشترین قربت را با مفهوم آیه مذکور دارد.

۳- گزینه «۳» تنها این گزینه ترجمه صحیح عبارت عربی مطرح شده در سؤال است. مجروحی را نکشید و آنکه فرار می کند دنبال نکنید و هر کس سلاح بر زمین بگذارد در امان است. مراد از عبارت القی سلاح، بر زمین گذاردن سلاح است.

۴- گزینه «۳» مراد از یغزو الرجل عن الرجل، نیابت در جنگ و یا أخذ منه الجعل، اخذ اجرت است.

۵- گزینه «۲» مرزبانی در هر زمانی چه در زمان حضور امام و چه در زمان غیبت وی مستحب مؤکد است و آن عبارت است از کمین گرفتن در مرزهای سرزمین اسلامی به منظور آگاه کردن مسلمانان از اوضاع مشرکان، در صورت حمله کردن آنها. مراد از رباط مرزبانی است.

۶- گزینه «۴» برخی از نویسندگان برجسته دنیای اسلام، از جمله محمد بن حسن شیبانی برای نخستین بار واژه سیر را برای حقوق بین الملل برگزیدند. در اصطلاح حقوق دانان اسلامی، سیر (جمع سیره)؛ یعنی رفتار دولت اسلامی در روابط با دیگر جوامع، یا رفتار دولت اسلامی در امور بین المللی، که البته به لحاظ حقوقی از منابع کتاب و سنت ارزیابی می شود. لذا همان طور که مشخص است عنوان السیر در ادبیات فقهی معادل حقوق و روابط بین الملل است.

۷- گزینه «۱» آیه چهارم سوره مبارکه محمد: «پس چون با کسانی که کفر ورزیده اند برخورد کنید گردن ها [یشان] را بزنید تا چون آنان را [در کشتار] از پای در آورید پس [اسیران را] استوار در بند کشید سپس یا [بر آنان] منت نهید [و آزادشان کنید] و یا فدیة [و عوض از ایشان بگیرید]». امام باقر(ع) مراد از عبارت «فأما منا بعد» را بعدالسبی منهنم «یعنی بعد از اسارت آنها» تفسیر می کنند. سبی در زبان عربی به آنچه که به اسارت گرفته می شود اشاره دارد و اغلب برای زنان اسیر به کار می رود.

۸- گزینه «۲» دو شهر است و اهل هر دو کافر حربی هستند، و برای هر کدام پادشاهی جدا است، (اهل آن دو) با هم جنگ کردند سپس سازش نمودند، پس از آن یکی از آن دو پادشاه به پادشاه دیگر خدعه زد و آمد با مسلمانان سازش کرد که به وسیله آنها با آن شهر دیگر جنگ کند. برای مسلمانان جایز نیست که با آنها بجنگند و آنچه کفار بر آن پیمان بسته اند بر آنان گذرا (و نافذ) نیست. لذا ائتلاف مسلمانان با گروهی از کفار حربی برای جنگ علیه گروه دیگر، مجاز نیست.

۹- گزینه «۲» آیات مبارکه ۳۹ و ۴۰ سوره الحج: «به کسانی که جنگ بر آنان تحمیل شده رخصت [جهاد] داده شده است چرا که مورد ظلم قرار گرفته اند و البته خدا بر پیروزی آنان سخت تواناست. همان کسانی که به ناحق از خانه هایشان بیرون رانده شدند [آنها گناهی نداشتند] جز اینکه می گفتند پروردگار ما خداست». لذا کسانی که مورد ظلم واقع شده اند و به ناحق از سرزمینشان بیرون رانده شده اند، حق مبارزه و جهاد دارند.